

Даниела Росенова Иванова
И.Ф. Административен ръководител на
Апелативен специализиран наказателен съд

Отговори на въпроси, зададени от госпожа Неда Грозева - Фондация „Български институт за правни инициативи“ относно кандидатурата ми за втори ръководен мандат за административен ръководител – председател на Апелативен специализиран наказателен съд

1. Как възприемате идеята за създаване на още специализирани съдилища – съдилища за разглеждане на трудови дела и съдилища за разглеждане на прояви на детска престъпност? Идеята е споделена в книгата на Проф. д-р Пенчо Пенев „Съдебната власт в България 1989 – 2014 г. Проблеми на съвременния дискурс“, изд. Сиби, 2014.

В посочената от Вас книга на проф. д-р Пенчо Пенев, авторът е изразил становище, че следва да бъдат създадени два вида съдилища за разглеждане на трудови дела и такива за прояви на детската престъпност, за да се доближим до европейските стандарти. Въпросът за трудовите съдилища се повдига през призмата на правото на труд като основно човешко право, поради което такива съдилища биха спомогнали за бързото решаване на такива спорове. Проблемът с детската престъпност и необходимостта от създаване на специализирано правосъдие се мотивира като въпрос с хуманитарно и цивилизационно значение.

Въпросът за специализираното правосъдие е обсъждан от Конституционния съд на Република България в няколко решения, като бих посочила решение № 10 от 15.11.2011 г. по конституционно дело № 6 от 2011 г.. Становището на конституционните съдии е, че създаването на специализирани съдилища по материя не противоречи на Конституцията на Република България. Няма пречка да бъдат създавани такива съдилища при наличие на формирана воля в законодателната власт.

В научния труд „Идеята за специализиран детски съд“, съвместно реализиран с български и полски изследователи и публикуван в Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, факултет по Педагогика, том 105 - Книга социална дейност, София 2013 г., задълбочено е изследван въпросът за необходимостта от специализиран детски съд, като се очертават аспектите му, необходимите ресурси, насоките, в които усилията трябва да бъдат положени, изследвани са нагласите на вътрешните публики и не на последно място проблемите, които могат да възникнат при създаването на такива съдилища.

Като магистрат с дългогодишен опит в наказателното правораздаване считам, че чрез създаване на детски съдилища, в които работят подготвени магистрати по въпросите свързани с детската престъпност, запознати с причините и условията, които я пораждат и познаващи действащото законодателство в тази област – Закон за закрила на детето, Закон за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни, дейностите на социалните служби в тази сфера, както и европейските практики, в най-пълна степен ще могат да реализират в съдебните производства целите, които в настоящия момент са заложени в Глава VI на Наказателния кодекс по отношение проявите на тези лица, а именно да се налагат наказания с цел преди всичко да бъдат превъзпитани и подготвени за обществено полезен труд непълнолетните, както и налагане на подходящи възпитателни мерки в случаите на чл. 78 от НК и справедливо прилагане, с оглед духа на закона, разпоредбите на чл. 61 от НК при извършване на престъпни деяния поради лекомислие или увлечение.

2. В началото на Вашата концепция се позовавате на тази от 2011 г. – че професионалният Ви опит, натрупан през годините на работа в съдебната система, ще Ви даде възможност да се справите с предизвикателството за създаване на ново звено в съдебната система. В тази връзка, кое бе най-осезаемото лично предизвикателство за Вас в ролята Ви на административен ръководител?

Най-осезаемото лично предизвикателство в ролята ми на административен ръководител през целия мандат беше свързано с административните ми и организационни задължения, каквито никога не съм имала в 24-годишния ми трудов стаж в съдебната система. Задълженията свързани със стопанисване на съдебната сграда, в периода от встъпването ми в длъжност на 07.12.2011 г. до септември 2015 г., когато беше предоставено със заповед на министъра на правосъдието на административния ръководител на Специализирания наказателен съд.

Лично предизвикателство за мен беше и организирането на същинската дейност по правораздаване на съда. Това включваше създаване на условията за работа на магистратите, свързани със съдопроизводството и провеждането и на открити съдебни заседания. Осъществяването на правораздавателната дейност следваше да бъде организирана в съответствие с утвърдените стандарти - провеждането на съдебните заседания при спазване принципа на публичност и равнопоставеност на страните и осигуряване на достъп на гражданското общество и представителите на медиите. С оглед архитектурната специфика на съдебната сграда се наложи създаване условия, които да гарантират

осъществяването на тези принципи още повече поради първоначалното нееднозначно отношение към специализираните съдилища. В този аспект беше създадена организация на работа на специализираната администрация, съобразена с възможността да осъществяват своите права защитници, обвиняеми и съответната прокуратура за запознаване с делата.

3. Имате ли впечатления как се възприема образът на специализираното правосъдие в България от широката общественост? Според Вас, съдиите следва да са проактивни или по-скоро да говорят чрез своите актове за изграждането на този образ?

По отношение на този Ваш въпрос не мога да отговоря задълбочено и обстойно, а именно как се приема образът на специализираното правосъдие в България от широката общественост. Не съм запозната през последните 5 години да е проведено национално представително проучване по този въпрос. Към този момент на национално равнище общественото доверие и нагласи се мерят по отношение на съда като институция. По данни на Институт отворено общество за периода 2008 г. – 2014 г. доверието към съда като институция е сравнително ниско, а през последните две-три години тенденцията е да се понижава.

Бих могла да изразя личното си становище как се възприема работата на специализираните институции от впечатления, придобити от контактите си с неотлъчно присъстващата страна в наказателния процес по делата на АСНС, а именно защитниците. Те изразяват позитивно становище във връзка с организацията на работа и провеждане на съдебните заседания, за което считам че принос има и използването на различни електронни канали за комуникация, създадени в АСНС.

По отношение на втората част от въпроса Ви становището ми е, че не само за образа на специализираното правосъдие, а въобще за правосъдието в България е необходимо актовете на съдиите да са тези, които говорят за него.

Различно е мнението ми по отношение на това как трябва да работи съда като институция - при пълна прозрачност, осигурен достъп на широката общественост до процеса на осъществяване на правораздаването и отговаряне на въпроси, свързани с работата на институцията. Ето защо в съда бяха създадени електронна страница, в която се публикуват съдебните актове и вътрешни-организационни документи за работа на съда, електронна поща и определен приеман ден за граждани от административния ръководител.

В този смисъл като добра практика е и инициативата на ВСС „Ден на отворените врати в съдилищата“, която се провежда в АСНС в три поредни години. След предварителна подготовка бяха разработени презентационни

материали и видеофилм за работата на съда като институция и в частност компетентността на специализираните съдилища. Проведоха се тематични срещи с целеви групи, участие в които взимаха магистрати от специализираните съдилища и прокуратура, а в последната година форматът бе разширен с участието на представител на медиите на тема „Медиите - посредник между правото и обществото“.

С уважение:

Даниела Росенова Иванова